

PROLOOG: SAMEN VLIEGEN IS VEEL LEUKER

Het is een zomerse dag. Volop zon en de gevoelstemperatuur ligt ruim boven de 25 graden, en we zijn goed gemutst. Vandaag is de dag waarop onze zoon Laurens en zijn vriendin Karlijn voor drie weken naar Indonesië vertrekken. Het zou hun droomreis moeten worden.

Om 12.15 uur krijgen we een berichtje: “We stijgen nu op en laten weten wanneer we geland zijn.” Karlijn stuurt een vrolijke foto met de woorden: “Samen vliegen is veel leuker.” Ze buigen zich beiden naar de camera en lachen ons blij toe. Klaar voor de reis!

Laurens heeft een reisschema voor ons gemaakt. Dat hebben we afgedrukt en ligt op de tafel in de keuken. Zo kunnen we ze volgen en weten we steeds waar ze zijn. Zelfs hun stoelnummers weten we: 26A en 26C. De MH17 is op 17 juli 2014 vertrokken vanaf Amsterdam en zal naar verwachting om 6.10 uur, lokale tijd, landen in Kuala Lumpur. Om 8.50 uur vliegen ze door naar de luchthaven Denpasar op Bali.

Laurens heeft een kaart gemaakt van Java en Bali, en met genummerde pijltjes aangegeven waar ze zullen verblijven. Bali-Lombok-Java. Op Java verblijven ze in Yogyakarta, Bandung en Jakarta. Vandaar vliegen ze op 7 augustus terug en op 8 augustus zijn ze weer in Amsterdam. Laurens heeft een grapje toegevoegd: “rijst en weder dienende, vanzelfsprekend!”

Op het reisschema staan ook hun mobiele nummers, alsof we die niet uit ons hoofd wisten. “We zijn als het goed is beiden (of in elk geval een van ons) bereikbaar op onze mobiel. Het kan zijn dat wanneer we op Lombok in een jungleachtig gebied zitten, dit niet zo is. Laat dan een berichtje achter, of beter: stuur een sms of appje. We hebben er veel zin in!”

Nadat we de foto hadden ontvangen zijn we vrolijk aan de gang gegaan met de voorbereidingen voor het etentje vanavond. Marnix, onze andere zoon, komt met zijn gezin langs.

Morgen horen we vast van Laurens of ze goed zijn aangekomen en hoe de reis is verlopen...

17 JULI 2014

Marnix komt binnenstormen. Het is half zes. “Ga zitten! Wat is het vluchtnummer van Laurens?” Ik ben aan het koken. Marnix komt met zijn gezin eten en ik wil wat lekkers maken. We hebben de hele dag geen radio of televisie aan gehad. Marnix schreeuwt: “We hoorden op de radio dat er een vliegtuig is neergestort. Vertrokken om 12.15 uur uit Amsterdam op weg naar Kuala Lumpur...”

We zetten onmiddellijk de tv aan, zien delen van een rokend vliegtuigwrak en horen: “... en er zijn geen overlevenden”. Op dat moment weet ik dat het waar is. Onze jongste zoon Laurens is dood.

Dit was zijn vlucht, nogmaals het reisschema erbij halen is overbodig. En dan begint de film te draaien. De film van ongelof, van onzekerheid, van angst en wanhoop. Dit kan niet! Dit mag niet! Dit overkomt ons niet...

We rennen zonder na te denken naar buiten en schreeuwen het uit naar iedereen: “Onze zoon is dood! Hij zat in het vliegtuig dat in Oekraïne is neergestort.” Ook naar de twee gasten van Vrienden op de Fiets die bij ons zouden logeren, naar onze achterbuurvrouw Hedwig die als stewardess bij KLM werkt en naar willekeurige voorbijgangers. Naar iedereen die het wel, of niet, horen wil. Net zo hard rennen we weer naar binnen, we weten niet waar we het zoeken moeten.

Op de televisie gaan de beelden verder. In een opwelling bellen we naar Schiphol, naar een speciaal geopend nummer dat op het scherm wordt getoond. We krijgen geen contact. Met de telefoon in de hand en tijdens het ontel-

bare malen op de herhaalknop drukken, zien we hoe de camera een deel van het vliegtuig in een verder verlaten landschap in beeld brengt. Hoe heeft dit in godsnaam kunnen gebeuren? Wat is er precies gebeurd? Is het echt waar? Is het waar wat we zien? Hoe kan dit?

We proberen de ouders van Karlijn aan de telefoon te krijgen. Zij zitten in de auto op weg van Denemarken naar Nederland en nemen niet op. Dan bellen we hun vaste nummer. Karlijns zusje neemt op. Zij was alleen thuis maar is gelukkig door de burens opgevangen. Die zijn nu bij haar. Ook zij heeft de beelden gezien en is wanhopig.

Om 22.00 uur belt Laurens' goede vriend Wim Amels op, om te vragen of het goed is dat hij langskomt. Hij brengt Young Kon, een andere naaste vriend, en twee dierbare vriendinnen mee, Mette en Sofie. Het zijn onze redders van het eerste uur. We houden elkaar vast, huilen, praten en weten ons geen raad. Wat is het fijn om hen zo dichtbij te hebben.

We zijn volledig in shock. Maar stel je nou eens voor dat ze het wél overleefd hebben, gaat er soms door ons heen. Dat kan toch? Hun conditie was toch optimaal? Het gebeurde toch wel eens dat later blijkt dat er overlevenden zijn? Laurens was immers altijd zo'n geluksvogel die zich uit allerlei benarde situaties wist te redden? De wonderen zijn de wereld toch nog niet uit? Is er nog hoop?

Ondertussen blijven we kijken naar de beelden van die rokende puinhoop op tv, die de hele dag en avond uitgezonden worden. We horen steeds dezelfde boodschap: "Er zijn geen overlevenden. Alle 298 passagiers van de MH17 van Malaysia Airlines zijn om het leven gekomen." Er is

geen ontkomen meer aan. We zijn onze zoon kwijt, Marnix heeft geen broer meer, de kleinkinderen geen oom Laurens. Zijn vrienden verliezen een vriend die vol in het leven stond.

Marnix probeert de hele avond op verschillende manieren aan meer informatie te komen. Omdat de noodlijn nog steeds niet bereikbaar is, gaan veel mensen in paniek naar Schiphol, maar ook daar is het nauwelijks mogelijk om meer te weten te komen dan wat wij op de televisie zien.

Wij blijven thuis en gaan uiteindelijk, volkomen in verwarring, toch maar naar bed en beginnen aan een nooit meer eindigende nachtmerrie. Een slechte film met jou, Laurens, in de hoofdrol.

HET BESEF

Het is echt waar: je bent er niet meer, althans niet meer in deze tastbare wereld. We leven in een shock, in een roes en kunnen het niet bevatten. Ik schrijf af en toe mijn gedachten op en plak de artikelen die over jou verschijnen in dit rode schrift.

Toen je op 28 augustus 2013 eindelijk afstudeerde en je je masterdiploma Nederlandse taal en cultuur kreeg uitgereikt, en daarna de titel Master of Arts mocht voeren, heb ik je een map cadeau gedaan. Het was een bloemlezing van alles wat ik in 29 jaar van jou verzameld had. Alles wat jij geschreven had, van je eerste opstelschriftje op de basisschool tot en met je eindscriptie 'Altijd weer vogels die nesten beginnen'.

Op je derde wist ik al dat je een dichter zou worden. Dit was jouw eerste poëzie, alleen een moeder kan dat onthouden: "De wolken zijn de voetstappen van God, en de lucht is het zand." Waar haalde je dat vandaan?

Nu verzamel ik mijn gedachten en alles wat er over jou geschreven wordt, en begin ik ook maar te schrijven; met vulpen, want dat gaat vanzelf. Het helpt me misschien.

§

De eerste dagen na de crash weten we niet waar we het zoeken moeten. We worden benaderd door familie, vrienden, kennissen, maar ook door kranten en andere media. Ik ben dankbaar voor alle aandacht, maar ondertussen tasten we nog volledig in het duister over wat er precies is gebeurd en of Laurens echt omgekomen is. Is er nog hoop?

Mijn gedachten gaan alle kanten op. Ik besluit te gaan

schrijven, mijn gedachten te ordenen. Ik wil en kan hem niet loslaten. Er verschijnen in de kranten en op internet ook steeds meer berichten over hem.

Het Parool van 21 juli 2014 gaat breed in op de Amsterdamse slachtoffers van de ramp. Ook aan onze zoon wordt veel aandacht besteed.

Ze laten leerlingen van het Geert Groote College aan het woord. Lotte van den Berg schreef: “We missen je, lieve Laurens. Bedankt voor alles wat je ons hebt geleerd en meegegeven. Je was van ons en dat blijf je. [...] Ongeloof, kwaadheid. Ik was verward, wij zijn verward. Want onze leraar, misschien wel de beste leraar van het Geert Groote College, is er niet meer en dat is vreselijk. [...] Hij liet de klas denken zoals we nooit hadden gedacht. Er kwamen zinnen uit onze monden die wij nooit hadden gezegd. Hij liet ons gedichten schrijven en de prachtigste poëtische zinnen rolden uit onze puberende bekkies. Hij was trots en wij stonden versteld.”

Ook *Propria Cures*, het oudste studentenblad van Nederland, dat sterk verbonden is aan de Universiteit van Amsterdam en waar Laurens een paar jaar redacteur van was, schrijft een uitgebreid In Memoriam. Het eindigt met: “Wanneer hij gepassioneerd vertelde over zijn leraarschap zagen wij voor ons hoe Laurens met zijn donderstem *Aan Rika* van Piet Paaltjens, een van zijn favoriete gedichten, voordroeg en tegelijkertijd zijn leerlingen verhoedde voor de dt-fouten die hij zelf ook ooit had gemaakt. Als Laurens tien jaar eerder met lesgeven was begonnen, waren er heel wat minder kutboeken verschenen.”

Het gedicht van Piet Paaltjens gaat, deels, als volgt:

*Maar, Rika, wat kon zaalger voor mij zijn
Dan onder hels geratel en gestamp
Met u verplet te worden door één trein?*

Hoe wrang. Laurens kwam om, onder hels geratel en gestamp, met naast hem zijn geliefde: Karlijn.

Alle stukjes en artikelen die over Laurens verschijnen, knip ik uit en plak ik in mijn dagboek. Ook artikelen die op internet verschijnen print ik uit en plak ik erbij. Hoe meer ik verzamel, hoe meer wordt het waar.

Ondertussen worden in Oekraïne alle lichamen, of – hoe moeilijk krijg ik dit op papier – wat er nog van over is, geborgen. Stukken bagage en zelfs kinderspeelgoed worden gevonden en verschijnen in beeld. Het is oorlog in Oost-Oekraïne. De toegang tot het gebied waar het vliegtuig is neergestort is slecht toegankelijk. Het is op dit moment totaal onduidelijk wie verantwoordelijk is voor de crash en wie controle heeft over het gebied. Wel wordt langzamerhand duidelijk uit de media dat het vliegtuig, de MH17, is neergehaald. Het was dus geen ongeluk, maar is een gerichte actie geweest.

Eerlijk gezegd gaan die discussies en speculaties op dit moment langs me heen. Ik weet ook niet meer wat ik wel en niet moet geloven. Mijn gedachten zijn bij mijn geliefden, en het enige dat ik wil is mijn zoon weer in mijn armen kunnen nemen.